

- دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴**
- سال هفدهم** - **شماره ۳۱۲۱**

سپهرغرب، گِروه اقتصادی – سمیرا گمار؛ کاهش مالیات تولید به ۱۸ درصد، قدمی مهم برای جذب سرمایه‌گذار در بخش تولید/ برای جذب سرمایه‌گذار، اطلاعات دقیق و شفاف از ظرفیت‌ها و محدودیت‌های محلی ضروری است

مسئول میز اقتصادی شورای اطلاع‌رسانی دولت شهید رئیسی، مهم‌ترین الزامات و موانع پیش‌روی جذب سرمایه‌گذار در کشور را تشریح کرد و ضمن اشاره به سنگ‌اندازی در مسیر صدور مجوزها، کارشکنی رقبای، تأخیر در تسویه مالی دولت با پیمانکاران و نبود شفافیت اطلاعاتی، راهکارهایی برای ایجاد اطمینان و ترغیب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی ارائه داد.

سرمایه‌گذاری، موتور محرک اقتصاد هر کشور است؛ عاملی که در سایهٔ آن تولید جان می‌گیرد، اشتغال رونق می‌یابد و چرخه ثروت در جامعه به حرکت درمی‌آید. در کشوری همچون ایران که منابع انسانی و طبیعی گسترده‌ای در اختیار دارد و هم‌زمان با چالش‌هایی نظیر بیکاری، مهاجرت سرمایه و رکود تولید مواجه است، جذب سرمایه‌گذار، به‌ویژه از سوی بخش خصوصی، نه یک گزینه، بلکه ضرورتی انکارناپذیر برای نجات اقتصاد است.

با این حال، فاصله میان آنچه در سیاست‌های کلان به عنوان «حمایت از سرمایه‌گذاری» مطرح می‌شود با آنچه در کف میدان و واقعیت‌های اجرایی رخ می‌دهد، هنوز زیاد است. بخش خصوصی، در قامت کارآفرین و یا پیمانکار، اغلب با موانعی دست‌وپنجه نرم می‌کند که بیش از آنکه اقتصادی باشند، ساختاری و نهادی‌اند؛ سنگ‌اندازی در مسیر صدور مجوز، نبود شفافیت اطلاعات پروژه‌ها، تأخیر در پرداخت مطالبات، نبود تضمین کافی برای امنیت سرمایه و تصدی‌گری مزمن دولت.

در چنین شرایطی، پرسش‌های مهم مطرح می‌شود و آن اصلی اینکه برای احیای اعتماد سرمایه‌گذار، چه باید کرد؟ چگونه می‌توان

شرایطی فراهم ساخت که کارآفرین ایرانی به جای مهاجرت سرمایه به بازارهای پرسود اما ناپایدار خارجی، سرمایه خود را در مسیر تولید و توسعه داخلی به‌کارگیرد؟ و نقش نهادهای دولتی در این مسیر چیست؟

مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی، باید هرچه سریع‌تر اجرا شود تا تولید رونق یابد.

برای یافتن پاسخ این پرسش‌ها، گفت‌وگویی با کارشناس اقتصادی و مسئول میز اقتصادی شد.وای اطلاع‌رسانی دولت شهید رئیسی داشته‌ایم؛ فردی که هم تجربه تعامل با سیاست‌گذاران دولتی را دارد و هم در تماس نزدیک با دغدغه‌ها و موانع فعالان اقتصادی بخش خصوصی است. در ادامه، روایتی تاملی از این گفت‌وگو را می‌خوانید، روایتی از موانع، راهکارها و ضرورت‌ها برای جلب و جذب سرمایه‌گذار در ایران امروز.

■ فرآیند دشوار مجوزهای کسب‌وکار یک چالش جدی

در شرایطی که اقتصاد کشور نیازمند رونق تولید، اشتغال‌زایی و افزایش سرمایه‌گذاری است، سیاست‌گذاران همواره بر ضرورت جذب سرمایه‌گذار تأکید می‌کنند، اما در عمل، موانعی ساختاری و رفتاری سد راه بخش خصوصی شده‌اند. سید مصطفی موسوی‌نژاد، با تأکید بر این مسئله بیان کرد: بزرگ‌ترین مانع پیش‌روی سرمایه‌گذاران بخش خصوصی، فرآیند دشوار و طولانی دریافت مجوزهای کسب و کار است. بسیاری از متقاضیان، با

برخورد با کاغذبازی‌های اداری خسته‌کننده و نبود شفافیت، ناامید شده و پروژه را رها می‌کنند.

وی افزود: صدور مجوزها باید تسهیل شود و رویکرد دستگاه‌های اجرایی به جای بازدارندگی، تسهیل‌گری باشد. اگر سرمایه‌گذار ببیند از همان ابتدا باید ماه‌ها در صف مجوز بماند و هزینه‌های غیرضروری پرداخت کند، طبیعی است که انگیزه‌ای برای ادامه کار نخواهد داشت.

این کارشناس اقتصادی، حمایت محلی از سرمایه‌گذاران را عامل مهمی در شکل‌گیری فضای اعتماد و امنیت روانی عنوان کرد و افزود: متأسفانه در برخی موارد، سرمایه‌گذاران با شکایت‌ها و کارشکنی‌های رقبای، در بخش خصوصی و یا در برخی نهاد‌های عمومی، روبه‌رو می‌شوند. این فشارها باعث می‌شود که سرمایه‌گذار از مسیر خارج شود. حمایت آشکار و مؤثر مسئولان محلی، می‌تواند این مانع روانی را برطرف کند.

■ تضاد سیاست‌ها و بی‌اعتمادی به دولت

به باور موسوی‌نژاد یکی از دلایل بی‌اعتمادی

سرمایه‌گذاران به پروژه‌های دولتی، نحوه تسویه

مالی دولت با پیمانکاران و طرف‌های خصوصی

است.

وی در این باره توضیح داد: دولت در بسیاری از پروژه‌ها، ماه‌ها با تأخیر مطالبات پیمانکاران را پرداخت می‌کند. گاهی این پرداخت‌ها با اوراقی صورت می‌گیرد که سررسید آن سال‌های بعد است. این موضوع هم انگیزه پیمانکاران را کم می‌کند و هم آن‌ها را به سمت بیش‌برآورد پروژه یا کاهش کیفیت سوق می‌دهد.

به گفته مسئول میز اقتصادی شورای اطلاع‌رسانی دولت شهید رئیسی، همین بی‌اعتمادی سبب می‌شود که پیمانکاران برای پوشش خطر، از کیفیت مصالح و اجرای پروژه بکاهند یا رقم‌های بالا پیشنهاد دهند که در نهایت، به زیان کارفرما و مردم تمام می‌شود.

اقتصادی

مسئول میز اقتصادی شورای اطلاع‌رسانی دولت شهید رئیسی مطرح کرد:

حمایت محلی، شفافیت اطلاعات و کاهش تصدی‌گری؛ سه محور کلیدی جذب سرمایه‌گذار

■ **مالیات تولید پایین است، اما کافی نیست**
موسوی‌نژاد همچنین به سیاست کاهش مالیات بخش تولید اشاره کرد و گفت: کاهش نرخ مالیات از ۲۵ درصد به ۱۸ درصد، تصمیم درستی بوده، اما به‌تنهایی نمی‌تواند رونق تولید را تضمین کند. در مقابل، فعالیت‌های سوداگرانه که بدون زحمت سود می‌برند، همچنان معاف از فشار مالیاتی‌اند.

وی خواستار اجرای سریع قانون مالیات بر عایدی سرمایه شد و افزود: برای جهش تولید، باید سود فعالیت‌های دلالی و سفته‌بازی را کاهش داد. بدون این اصلاح ساختاری، تولید هرگز جذاب نخواهد شد.

■ شفافیت؛ عنصر فراموش‌شده در پروژه‌های دولتی

این کارشناس اقتصادی درباره نقش شفافیت اطلاعات فنی، مالی و حقوقی در موفقیت پروژه‌ها عنوان کرد: وقتی اطلاعات پایه پروژه‌ها شفاف و دقیق نباشد، سرمایه‌گذار نمی‌تواند تخمین درستی از هزینه‌ها داشته باشد. این ابهام برای سرمایه‌گذار و نهاد مجری آسیب‌زاست.

■ دولت، تصدی‌گر باقی مانده است

یکی از کلیدی‌ترین نقدهای موسوی‌نژاد، به ساختار مدیریت پروژه‌های مشارکتی بین دولت و بخش خصوصی بود و در این باره گفت: بخش خصوصی تمایل چندانی به مشارکت با دولت ندارد، چراکه حتی زمانی که سهم مالی دولت کمتر است، باز هم تمایل به کنترل مدیریتی دارد. در نتیجه، سرمایه‌گذار احساس می‌کند مالک نیست و مسئولیت دارد، اما اختیار ندارد.

این کارشناس اقتصادی با استناد به تأکیدات رهبر معظم انقلاب درباره تصدی‌گری اطرافی دولت یادآور شد: یکی از موانع اصلی سرمایه‌گذاری در کشور، همین روحیه تصدی‌گری دولت است. دولت باید به‌جای حفظ مدیریت، نقش تنظیم‌گر و تسهیل‌گر را

ایفا کند.

■ ضرورت مطالعات آمایش سرزمینی به‌روز

موسوی‌نژاد در پایان سخنان خود به اهمیت تدوین اطلاعات دقیق و به‌روز از ظرفیت‌های استانی اشاره کرد و گفت: ما نیازمند بانک اطلاعات سرزمینی هستیم. اطلاعات قدیمی دیگر کاربردی ندارد. سرمایه‌گذار باید به‌روشنی بداند که چه منابعی در اختیار دارد، چه محدودیت‌هایی پیش‌روست و آینده پروژه‌اش در آن منطقه چیست.

■ جذب سرمایه‌گذار در ایران؛ چالش‌ها و نیاز به تغییرات اساسی در سیاست‌ها و فرهنگ اقتصادی

درنهایت، به نظر می‌رسد که جذب سرمایه‌گذار در ایران، به‌ویژه در بخش خصوصی، نیازمند اصلاحات اساسی در چندین جبهه است. در گفت‌وگوی ما با سید مصطفی موسوی‌نژاد، کارشناس اقتصادی و مسئول میز اقتصادی شورای اطلاع‌رسانی دولت شهید رئیسی، به‌طور واضح مشخص شد که در کنار تلاش‌های دولت برای کاهش مالیات تولید و ایجاد برخی مشوق‌ها، بخش خصوصی با چالش‌های ساختاری جدی‌د رفرآیند سرمایه‌گذاری روبه‌رو است. این چالش‌ها، از سنگ‌اندازی در مسیر صدور مجوزها گرفته تا بی‌اعتمادی به تعهدات مالی دولت، همگی بر تمایل و توان سرمایه‌گذاران برای ورود به عرصه تولید و پروژه‌های دولتی تأثیر منفی می‌گذارند.

اما این مشکلات تنها محدود به مسائل اجرایی نمی‌شود. آنچه که به‌وضوح در این گفت‌وگو مشخص شد، نبود شفافیت در ارائه اطلاعات پروژه‌ها، نبود سازوکارهای حمایتی مؤثر از سوی نهادهای محلی و سرانجام مقاومت دولت در واگذاری مدیریت پروژه‌های مشارکتی به بخش خصوصی، همگی عواملی هستند که فضای سرمایه‌گذاری در کشور را دچار بی‌اعتمادی و نگرانی کرده است. این شرایط نه تنها در بخش‌های تولیدی، بلکه در بسیاری از پروژه‌های

تولیدی، به‌طور خلاصه، مسیر جذب سرمایه‌گذار در

ایران یک پروژه بلندمدت است که نیازمند اقداماتی فراتر از تغییرات سطحی در قوانین است. تا زمانی که بخش دولتی درگیر تصدی‌گری‌ها و فرآیندهای پیچیده خود باشد و بخش خصوصی نتواند به‌طور مستقل وارد عرصه شود، امیدوار بودن به رشد و توسعه پایدار اقتصادی، کاری دشوار و بعید به نظر می‌رسد. تنها زمانی که اراده‌ای جدی برای رفع موانع و خلق فضایی امن و شفاف برای سرمایه‌گذاران وجود داشته باشد، می‌توان به چشم‌انداز روشن‌تری از سرمایه‌گذاری و تولید در ایران دست یافت.

هستند که به کارگر نیاز دارند و کمبود کارگر باعث شده چرخ فعالیت آن‌ها کندتر بچرخد. تأمین نبودن امنیت شغلی و معیشت کارگران باعث شده بخش تولید با کمبود نیروی کار مواجه شود.

وی ادامه داد: در طول سال‌های گذشته

سیاست‌های اشتباهی پیاده‌سازی و اجرا شد که یکی از آن‌ها دولتی بودن اقتصاد و دیگری دخالت دولت در تعیین دستمزد بود. از سوی

دیگر به‌دلیل رقابتی بودن بازار، کارفرماها حاضر نیستند به کارگران دستمزد بیشتری بپردازند و بسیاری از کارگران حداقل حقوق را دریافت

می‌کنند.

وی قراردادهای موقت را یک معضل بزرگ برای کارگران عنوان کرد و گفت: یکی از مشکلات اصلی که کارگران با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند قراردادهای موقت است و با این‌که قانون صراحتاً بیان کرده یک تخلف محسوب می‌شود اما همچنان شاهد این موضوع هستیم. در دولت گذشته کارگروهی در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تشکیل

شد اما به سرانجام نرسید و از دولت فعلی می‌خواهیم که در این زمینه گام بردارد.

اکنون چند دهه است که رهبر معظم انقلاب همواره بر بهبود معیشت کارگران و امنیت

شغلی آن‌ها تأکید دارند و این موضوع نشان می‌دهد اشراف ایشان روی موضوعات

دقیق است.

■ ریشه حوادث تلخ

این مسوئول تأکید کرد: در سال‌های گذشته شاهد حوادث تلخی در محیط‌های کاری بودیم که بخشی ناشی از نبود امکانات در کشور و بخشی مربوط به سهل‌انگاری کارفرماها بوده؛ حوادث تلخی مانند ریزش معادن و انفجار در بندر شهید رجایی نشان داد بیش از این که کارگران باید آموزش ببینند، برخی مدیران نیز بر ایمنی محیط کار باید اهمیت دهند و در صورت نیاز به آن‌ها آموزش داده شود.

نایب‌رئیس انکون عالی شوراهای اسلامی کار کشور با تأکید بر این که شریک کردن کارگران در سود تولید می‌تواند منجر به رونق تولید و تحقق شعار سال شود، تصریح کرد: اگر قیمت مواد اولیه یک کالا افزایش یابد قطعا در قیمت نهایی محصول مؤثر است اما نرخ کارگر دستوری تعیین می‌شود که بهترین روش برای ایجاد انگیزه و رضایت کارگر، سهمین شدن در ارزش‌افزوده بخش تولید است.

به گفته خدایی، شرط لازم در این زمینه وجود شفافیت و اطلاعات مالی دقیق است. اگر شفافیت مالی بنگاه‌های تولیدی وجود نداشته باشد کارگران باز هم از سهمین شدن در سود تولید محروم می‌مانند.

۷

رضایت کارگر، رشد تولید

اشاره داشتند که به نظر می‌رسد توجه به این موارد می‌تواند معیشت کارگران و وضعیت تولید را متحول کند. امنیت شغلی از منظر کلان، به معنای ایجاد حاشیه امن در فرآیند انجام کار، اتمام کار و تمدید قرارداد کار است. امنیت شغلی در رابطه با طرفین قرارداد کار به‌نحوی مطرح می‌شود که هر طرف افزون بر کسب منفعت از اجرای قرارداد، از حیث استمرار قرارداد نیز آسودگی خاطر نسبی به‌دست آورد. اگر کارگر امنیت شغلی داشته باشد، با خیالی آسوده به اشتغال خویش مبادرت می‌کند، کارفرما نیز باید از این امنیت برخوردار باشد تا بتواند با شرایطی پهنه، زمینه اشتغال مطلوب کارگر را فراهم کند. امنیت شغلی با وجود اهمیت زیادی که دارد، به‌نوعی در قوانین مورد انفعال قرار گرفته است.

موضوع دیگری که اهمیت زیادی دارد مربوط به بخش مسکن است. اکنون جامعه کارگری بخش زیادی از درآمد خود را صرف تأمین مسکن می‌کند که با همکاری تعاونی‌های مسکن می‌توان این مشکل کارگران را رفع کرد.

نماینده کارگران در شورای عالی کار با بیان این که به‌منظور بهبود معیشت کارگران، اقدامات و اصلاحاتی باید انجام شود گفت: براساس ماده ۷ قانون کار برای کارهایی که

سپهرغرب، گروه اقتصادی؛ دو دهه است که رهبر معظم انقلاب اسلامی بر موضوع تولید و حمایت از کارگران تأکید دارند. امسال هم که سرمایه‌گذاری در تولید نامگذاری شده، بخشی از تحقق این شعار به کارگران بازمی‌گردد. بررسی‌ها نشان می‌دهد هرچه انگیزه کار و رضایت شغلی کارگر بیشتر باشد، وضعیت تولید نیز بهتر خواهد بود. در طول سال‌های گذشته به‌دلیل دولتی بودن اقتصاد، توجه به کارگران کم‌رنگ شد و بی‌توجهی به این موضوع باعث بروز مشکلات فعلی شده است.

شیوع ویروس کرونا به‌خوبی نشان داد که امنیت شغلی کارگران متزلزل است، به این صورت که به‌دلیل شیوع این بیماری، بسیاری از بنگاه‌های تولیدی و کسب‌وکارها تعطیل شدند و کارفرماها به دلیل این تعطیلی‌ها نتوانستند پولی پرداخت کنند. از سوی دیگر چون این بیماری در اسفند سال ۹۸ در کشور شیوع پیدا کرد برخی کارفرماها از تمدید قرارداد با کارگران خودداری کردند. این موارد نشان می‌دهد امنیت شغلی کارگران در سطح مطلوبی قرار ندارد و با وجود تأکیدات قانونی باز هم شاهد برخی ضعف‌ها و کاستی‌ها در این بخش هستیم. روز گذشته کارگران با مقام معظم رهبری دیدار کردند و ایشان به موضوع امنیت و ایمنی شغلی و همچنین شریک کردن کارگر در سود تولید